

	Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		ГЕОГРАФІЯ МАТЕРИКІВ І ОКЕАНІВ			
		<i>обов'язковий компонент</i>			
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка				
Спеціальність	014.07 Середня освіта (за предметними спеціальностями)				
Предметна спеціальність	014.07 Середня освіта (Географія)				
Освітня програма	Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота»				
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)				
Форма навчання	денна				
Курс	II-III				
Семестр	IV-V				
Обсяг дисципліни	Кредити	6	Години	180	
	Лекційні			50	
	Практичні/семінарські			32	
	Лабораторні			-	
	Самостійна робота			98	
Семестровий контроль	екзамен, екзамен				
Викладач	Онойко Юрій Юрійович, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри природничих наук і методик їхнього навчання				
Контактна інформація	geograf.cuspu@gmail.com				
Кафедра	кафедра природничих наук і методик їхнього навчання				
Факультет	математики, природничих наук і технологій				
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	<p>Навчальна дисципліна «Географія материків і океанів» – регіональна фізико-географічна наука, присвячена вивченню загальних закономірностей просторової диференціації географічної оболонки, фізико-географічних закономірностей геосфер та особливості їх прояву в межах ландшафтних комплексів регіонального рівня – материків і океанів.</p> <p>Географія материків і океанів тісно пов'язана із такими географічними та природничими науками як геологія, геоморфологія, метеорологія та кліматологія, гідрологія, біогеографія, географія ґрунтів, фізика та хімія, біологія та ін.</p>				
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	Головною метою курсу є формування комплексного світогляду на природні геосистеми, географічні процеси і явища регіонального рівня в межах географічної оболонки, вивчення особливостей прояву найважливіших географічних закономірностей в межах материків і океанів.				

<p>Компетентності</p>	<p>Інтегральна компетентність (ІК) – здатність розв’язувати професійні проблеми та спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти та організації краєзнавчо-туристичної роботи, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук та географічної науки, застосовувати інноваційні технології в роботі, критично та творчо мислити.</p> <p>1. Загальні системні компетентності:</p> <p>ЗК4 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, набувати соціальні навички (soft skills), спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя.</p> <p>2. Фахові (спеціальні) компетентності:</p> <p>ФК1 – здатність демонструвати знання теоретико-методологічних основ та історії розвитку географічної науки, використовувати поняттєво-термінологічний апарат, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному).</p> <p>ФК2 – здатність застосовувати базові знання з природничих наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних ресурсів та природокористування, природних комплексів.</p> <p>ФК9 – здатність проектувати і складати різноманітні тематичні карти, аналізувати інформацію за географічними картами, атласами та іншими картографічними творами, використовувати ГІС-технології в обсязі, необхідному для роботи вчителя географії та вирішення задач, пов’язаних із просторово розподіленою інформацією в середовищі ГІС.</p> <p>ФК10 – здатність до системного географічного мислення, критичного сприйняття інформації, розуміння та пояснення основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації, уміння встановлювати географічні закономірності та причинно-наслідкові зв’язки між компонентами природи та суспільства.</p> <p>ФК11 – здатність до розуміння та пояснення особливостей фізико-географічних об’єктів у геосферах, взаємозв’язків у ландшафтах та біогеоценозах; географічного аналізу закономірностей просторової диференціації ландшафтної оболонки та прояву фізико-географічних закономірностей в межах океанів, материків, України та її регіонів.</p> <p>ФК12 – здатність пояснювати геоекологічні аспекти функціонування природно-техногенних систем, прагнення до збереження навколишнього середовища, раціонального природокористування, охорони ландшафтного різноманіття та біорізноманіття, природоохоронної та природно-заповідної діяльності, розуміти та пояснювати стратегію збалансованого розвитку людства.</p>
<p>Програмні результати (Чому можна навчитися)</p>	<p>У результаті вивчення дисципліни студент досягає таких програмних результатів навчання:</p> <p>ПРН1 – знає та розуміє теоретико-методологічні основи та історію розвитку географічної науки, зокрема понятійно-термінологічний апарат, концепції, парадигми, теорії географії, географічну номенклатуру;</p>

ПРН2 – описує основні механізми функціонування природних комплексів, суть територіальної організації суспільства, окремих їх компонентів, класифікує зв'язки і залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них;

ПРН3 – знає і розуміє принципи і закономірності будови і функціонування ландшафтної оболонки Землі, особливості фізико-географічних об'єктів і процесів у геосферах, взаємозв'язків у ландшафтах та біогеоценозах; пояснює закономірності просторової диференціації ландшафтної оболонки та прояв фізико-географічних закономірностей на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях, в межах океанів, материків, України та її регіонів; розуміє геоecологічні аспекти функціонування природно-техногенних систем та усвідомлює важливість охорони навколишнього середовища;

ПРН8 – застосовує базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення; орієнтується у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі; опрацьовує різні джерела географічної інформації; вільно передає географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами, в тому числі за допомогою інформаційних технологій;

ПРН9 – застосовує базові знання з природничих наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних комплексів;

ПРН10 – географічно мислить, критично сприймає інформацію; пояснює основні фізико-географічні та суспільно-географічні процеси, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації; встановлює географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства.

ПРН12 – складає різноманітні тематичні карти, застосовуючи різні графічні прийоми, аналізує інформацію за географічними картами, атласами та іншими картографічними творами; застосовує ГІС-технології в обсязі, необхідному для роботи вчителя географії та для вирішення задач, пов'язаних з просторово-розподіленою інформацією в середовищі ГІС.

Зміст дисципліни

Змістовний розділ №1. Фізико-географічна характеристика материків північної півкулі.

Тема 1. Особливості географічного положення, тектонічна будова, рельєф та корисні копалини Євразії.

Тема 2. Клімат та поверхневі води Євразії.

Тема 3. Географічна зональність в межах Євразії. Фізико-географічне районування материка.

Тема 4. Порівняльний аналіз географічного положення Північної Америки та Євразії. Взаємозв'язок між тектонічною будовою та рельєфом і корисними копалинами материка.

Тема 5. Клімат та поверхневі води Північної Америки.

Тема 6. Географічна пояси та природні зони Північної Америки. Фізико-географічне районування материка.

Змістовний розділ №2. Фізико-географічні умови материків південної півкулі. Океани.

Тема 7. Фізико-географічне положення, тектоніка, рельєф та корисні копалини Південної Америки.

Тема 8. Клімат та поверхневі води Південної Америки.

	<p>Тема 9. Прояв географічної зональності в межах Південної Америки. Типові ландшафти. Фізико-географічне районування континенту.</p> <p>Тема 10. Специфіка географічного положення Африки. Тектонічна будова, рельєф та корисні копалини материка.</p> <p>Тема 11. Клімат і гідрографічна мережа Африки.</p> <p>Тема 12. Географічні пояси, природні зони та фізико-географічне районування Африки.</p> <p>Тема 13. Географічне положення Австралії та його вплив на природу материка. Тектонічна будова, рельєф та корисні копалини Австралії.</p> <p>Тема 14. Кліматичні умови, поверхневі води та географічна зональність Австралії. Унікальність органічного світу континенту. Океанія.</p> <p>Тема 15. Антарктида: особливості географічного положення, тектоніка, рельєф, корисні копалини, кліматичні умови та органічний світ.</p> <p>Тема 16. Комплексна фізико-географічна характеристика океанів.</p>
<p>Критерії оцінювання роботи студентів</p>	<p>Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-трансферною системою здійснюється шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.</p> <p>Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.</p> <p><u>Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – виступ з основного питання; – усна доповідь; – доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ; – участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття; – аналіз джерельної та монографічної літератури; – письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо); – самостійне опрацювання тем; – підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів; – систематичність роботи на практичних заняттях, активність під час обговорення питань. <p>Максимальний бал за повну, вичерпну відповідь в усній або письмовій формі під час практичного заняття – 3 бала.</p> <p>Виконання практичних завдань та захист практичної роботи оцінюється максимум в 3 бала.</p> <p>Підготовка та захист реферативної роботи оцінюється максимум в 5 балів (при цьому враховується його зміст, оформлення, захист, анотація).</p> <p>Форми проведення контролю за окремими змістовними розділами під час вивчення дисципліни «Географія материків і океанів»: комплексна письмова контрольна робота та</p>

комплексне тестування.

За комплексне тестування чи письмову контрольну роботу студенти максимум можуть отримати 12 балів. Контрольна робота містить в собі як питання теоретичного характеру, так і практичні завдання з вивчених тем.

З дисципліни «Географія материків і океанів» передбачені такі форми семестрового контролю як два екзамени, які проводяться у кінці четвертого та п'ятого семестрів. Максимальна кількість балів, яка може бути виставлена під час екзамену, - 40 балів. Підсумкова кількість балів з дисципліни визначається як сума балів поточного, семестрового контролю та кількості балів, отриманої під час екзамену. За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі: роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій за напрямком дисципліни, яка викладається, а також були учасниками олімпіад, конкурсів, тощо можуть присуджуватися додаткові бали. Таким чином, щоб отримати підсумкову оцінку з курсу «Географія материків і океанів» (максимум 60 балів), студенти в процесі вивчення дисципліни повинні виконати всі практичні роботи, написати дві контрольні роботи, а також виконати завдання самостійної роботи, завдання науково-дослідної роботи (реферат, мультимедійна презентація), в усній або письмовій формі відповідати на поставлені питання під час практичних занять.

У випадку отримання 35-59 балів (FX за шкалою ЄКТС) або 1-34 (F) за результатами семестрового контролю з дисципліни «Географія материків і океанів» студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Для окремих студентів у разі наявності поважних причин (стан здоров'я, участь в олімпіадах, конкурсах, змаганнях тощо), підтверджених документально, розпорядженням по деканату можуть встановлюватись індивідуальні терміни складання екзамену.

Так за умов хвороби студенти після виходу на навчання приносять довідку, завірену у медпункті Університету, та реєструють її протягом трьох днів у деканаті факультету. Після цього їм продовжують сесію.

Також студенти мають право на повторне проходження семестрового контролю за умов конфліктної ситуації між студентом та викладачем. Для цього за дозволом ректора формується комісія із перескладання (три особи) та визначається нова дата контрольного заходу.

Політика курсу

Під час вивчення дисципліни «Географія материків і океанів» студенти мають регулярно відвідувати навчальні заняття згідно затвердженого розкладу або ж документально підтвердити важливу причину своєї відсутності (медична довідка, довідка з військомату, лист-клопотання щодо участі у певних культурно-масових, наукових, спортивних заходах тощо).

В процесі навчання студенти мають дотримуватись принципів академічної доброчесності та загальноприйнятих норм етичної поведінки: зокрема не допускається з боку студентів списування, надання завідомо неправдивої інформації, фабрикація та фальсифікація даних, академічний плагіат та самоплагіат, несвоєчасне виконання чітко поставленого

	<p>завдання, пропонування хабара викладачу, користування мобільним телефоном під час занять різної форми, а також іншими гаджетами під час контрольних заходів перевірки знань. Співпраця студента із іншими учасниками навчального процесу (викладачами, студентами, працівниками навчальних лабораторій, деканату, бібліотеки та ін.) має базуватись на принципах поваги, партнерства та взаємодопомоги, відповідальності, законності, соціальної справедливості, дотримання ділового етикету.</p> <p>Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу чи змісту практичних завдань протягом робочого часу під час консультацій.</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>навчальні матеріали підвантажуються в Google Classroom за адресою: ГК23Б-Географія материків і океанів Онойко Юрій Юрійович онлайн-тестування відбувається на платформі Classtime: https://www.classtime.com</p> <p>Електронні джерела інформації:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Geograf [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.geograf.com.ua 2. Geological structures: a practical introduction https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/geological-structures-a-practical-introduction. 3. Google Планета Земля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.google.com.ua/intl/uk/earth/ 4. Indian Geography: A Complete Study Material for Competitive Exams https://www.jagranjosh.com/general-knowledge/indian-geography-a-complete-study-material-1470739888-1. 5. ГЕОГРАФІКА : географічний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://geografica.net.ua 6. Географія. Інтерактивні атласи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://new.osvitanet.com.ua/heohrafia/ 7. Географія. Інтерактивні карти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://new.osvitanet.com.ua/interactive-maps/ 8. Міхелі С. В. Фізична географія материків та океанів : лекції [Електронний ресурс] / Міхелі С. В. – Режим доступу : http://gendocs.ru/v33155/лекції_с.в._міхелі_фізична_географія_материків_та_океанів. 9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Ноутбук Paskard Bell EASYNOTE TM85-JN-003RU 4Gb (1). Телевізор LG 42LA615V (1). Мультимедійний проєктор BenQ MS506 (1). Проекційний кран (1).</p> <p>Навчальна література. Базові джерела інформації:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Атлас вчителя. – К.: ДНВП «Картографія», 2010. 2. Атлас світу. – К.: НВП «Картографія», 1999. 3. Барановська О.В. Фізична географія материків і океанів: навчальний посібник у 2 ч. / 22 О.В. Барановська. Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2015. Ч.1: Світовий океан, Африка, Австралія, Океанія, Південна Америка. – 306 с. 4. Белозеров С.Т. Географія материків. – К.: Рад. шк., 1971. 5. Костів Л. Я. Фізична географія материків і океанів. Африка : навч.-метод. посібник. Львів : Видавничий центр ЛНУ

імені Івана Франка, 2017. 184 с. https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/05/afrika_kostiv.pdf

6. Міхелі С.В. Фізична географія Євразії. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2019. – 286 с.

7. Міхелі С.В. Фізична географія Євразії: навчальний посібник для закладів вищої освіти. Київ: Перун, 2019. 286 с.

8. Міхелі С.В. Фізична географія Північної Америки: навчальний посібник. – К.: Перун, 2019. – 288 с.

9. Панасенко Б. Д. Фізична географія материків та океанів : в 2 ч. / Б. Д. Панасенко. – Вінниця : Гіпаніс. – 2001. – 410 с

10. Половина І. П. Фізична географія Європи: навч. посіб. / Половина І. П. – К. : АртЕК, 1998. – 272 с.

11. Половина І.П. Фізична географія Європи: Навч. пос. для студ. геогр. спеціальн. вищ. навч. закл. – К.: «АртЕК», 1998. – 272 с.

Додаткові джерела інформації:

1. Волошин І. І. Географія Світового океану : навч. посіб. для вчителів / І. І. Волошин, В. Г. Чирка. – К. : Перун, 1996. – 224 с.

2. Гудзевич А. В. Регіональна фізична географія (Європа та Азія) : навч. посіб. для студ. вузів / Гудзевич А. В. – Вінниця : Віндрук, 2005. – 464 с.

3. Костів Л.Я. Навчальна програма та методичні вказівки для самостійної роботи з курсу «Фізична географія материків і океанів» (Океани, Африка, Австралія й Океанія, Антарктида, Південна Америка, Північна Америка) (для студентів напряму підготовки 6.040104 – Географія). Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 33 с. <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/Kostiv.pdf>

4. Лабораторно-практичні заняття з фізичної географії материків і океанів : завдання та методичні вказівки для студ. природничо-географічного факультету / укл. О. В. Бова, А. О. Корнус, В. В. Чайка. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2012. 64 с.